

Zientzia eta teknologia

JOXERRA AIZPURUA

Matematikak eta hizkuntzek, antzeko arauak

EGUNERO IKASTEN DITUGUN hitzak edo esaldiak memorizatzea ezinezkoa da, urtero milaka baitira. Nola, bada, unea ailegatzean gai gara hitz edo esaldi berri hori ahoskatzeko bat-batean?

Eskoziako Glasgow eta Edinburgoko Unibertsitateetako dozena erdi bat ikerlarik hainbat proba egin dute esaldien eta matematikaren egiturak alderatuz, eta diotenez oso lotura estuak topatu dituzte bi alorren artean.

Ikerlariak “azpiegiturazko baldintzatua” izeneko ezagutza-prozesu bereziaz baliatu ziren. Hitz gutxitan esanda, esaldi batean egitura mota bat erabiltzen bada, oso erraza da egitura hori hurrengo esaldi batean ere erabiltzea.

Beraz, egiturak dira buruan gordetzen direnak, matematiketan ekuazioen egiturak memorizatzen diren bezala. Gero, hitzak edo zenbakiak buruan gordeta ditugun egitura horietan txertatzen dira.

Eta Fukushima zer?

EGUNGO JENDARTEAN, berriek iraupen txikia izaten dute albistegietan, eta gertatutako lekuetan diraute bakarrik.

Lau hilabete pasatxo igaro dira Fukushima gertatu zena gertatu zenetik eta denbora daramagu bertako berri askorik gabe (salbuespen bat, ale honetan bertan esaterako, ARGIAren Net Hurbil atala da). Errealitate bikoitza gertatzen ari dela iruditzen zait.

Batetik, Lapurdiren tamainako lurralde bat hutsik dagoen bitartean inguruko lur-eremuetako pertsonak, lurrak eta animaliak kontrolatzen ari direla badakigu, baina inguruko itsas-uretan gertatzen ari denaz ez dakigu ezer ere. Hemendik urte batzuetara jakingo dugu hor egositakoa.

Bestetik, Fukushima zentrallean geratzen ari dena ere ezezaguna da; hobeto esanda, saiakuntza-eremu bihurtu da, sekretua noski, eta hortik aterako denak mundu osoko energia nuklearraren negozioaren etorkizuna jarriko du jokoa. Hondamendia izan daitekeen bezala (beste leherketa bat, beste ihes erradioaktibo bat...), arrakasta itzela ere lortu daiteke (erradioaktibitatearen nolabaiteko kontrola...).

Energia nuklearraren lobbyak datozen hilabeteetan ustekabekoren bat eman nahi izango digula ziur nago.

THE HINDU

Asko falta zaigu oraindik mundua guztiz ezagutzeko

Bost kontinente daudela eta itsasoetan zulo sakonak eta mendi altuak daudela jakin badakigu, baina teknologiak aurrera egin ahala, nagusiki itsasoan, aurkikuntzak egiten ari dira: lurrazpiko ibaiak, sumendiak...

<http://ttiki.com/30426> (Frantsesez)

Zulo beltzen jatorriaz

Galaxia gehienetan, guztietan ez esatearren, gure eguzkiaren masa baino milaka milioi masa handiagoa bereganatzen duten zulo beltzak izaten dira. Oso egonkorak dira, baina batzuetan aktibitate-zantzuak ikus daitezke.

<http://ttiki.com/30427> (Frantsesez)

Tximinoengandik gizakiarengana igarotako adenobirusa

Adenobirusak espezi beraren barnean aritzen zirela uste zen. Katarroak edo pneumoniak gizakiarengan sortuak eta kutsatutakoak zirela uste zen. Baina Kalifornian hemeretzi tximino hil dira, eta beraiekin ikerketak egiten ari zen ikerlari bat eta honen senide bat kutsatu dira. Dakigula behintzat, animaliek eta gizakiek elkar kutsatzen duten lehen aldia izan da.

<http://ttiki.com/30428> (Frantsesez)

Babeslea: iametza Interaktiboa

ideia batetik errealitatera

web garapenak

multimedia

aholkularitza

edukiak

iametza

interaktiboa

www.iametza.com

T.943 37 67 16